

SAENSTROOM OPDC 2017-2019

Datum: 01 augustus 2017

Betreft: Toetsing, beoordeling en overgangsrichtlijnen

Inleiding.

Saenstroom opdc geeft onderwijs op vmbo-niveau. Leerlingen worden vanuit de schakelklas voorbereid op een plek in een eerste klas of in twee jaar voorbereid op een derde klas in het regulier vmbo. Door goede afspraken te maken over toetsing, beoordeling en overgangsrichtlijnen willen wij zeker stellen dat de prestaties die leerlingen leveren een goed beeld geven van hun mogelijkheden daartoe.

De inhoud van het onderwijs wordt beschreven in het vakwerkplan dat door de vakgroep of een groep docenten is opgesteld. Wij dienen er zorg voor te dragen dat er aan de eisen op het gebied van kennisniveau, het aanleren van vaardigheden en het bepalen van de mate van inzicht wordt voldaan.

Er zijn vier aandachtsgebieden te noemen:

1. Het vakwerkplan;
2. De stofinhoud (kennis en vaardigheden);
3. De toetsen (inhoud, niveaubepaling en organisatie);
4. De overgangsrichtlijnen.

1. Vakwerkplan.

Het vakwerkplan is een jaarplan waarin de vakgroep vastlegt welke globale doelen op het gebied van kennis en vaardigheden gehaald moeten worden, welke stof wordt behandeld en wanneer toetsing plaatsvindt. Het jaar is daartoe opgedeeld in drie perioden.

Elke vakgroep/ groep van docenten levert per vak een jaarplan in. Dit jaarplan is een werkdocument en als zodanig leidraad voor elke docent die het vak geeft.

2. Stofinhoud (kennis en vaardigheden).

Vanuit het vakwerkplan wordt gewerkt aan het overdragen van kennis (welke feiten moet een leerling weten) en het aanleren van vaardigheden (welke zaken moet een leerling kunnen).

Naast de kennis die je kunt uitdrukken in cijfers, zijn met name de didactische vaardigheden (kunde) en de pedagogische vaardigheden (gedrag, inzet en werkhouding) van belang.

Voorbeelden van vaardigheden zijn:

- spreek- en luistervaardigheid;
- een standpunt kunnen verdedigen;
- onderzoek kunnen verrichten;
- een planning kunnen maken;
- doen aan zelfreflectie;
- het nemen van verantwoordelijkheid;

De pedagogische vaardigheden worden gescoord op een lijst (zie bijlage).

Leerlingen krijgen 3x per jaar een rapport. Dit rapport bestaat naast een cijferrapport uit een woordrapport, waarop een kwalificatie gegeven wordt van huiswerk (HW) en werkhouding (WH).

Het woordrapport vormt een waardevolle aanvulling op het cijferrapport, doordat duidelijk wordt HOE de cijfers tot stand zijn gekomen en of leerlingen voldoen aan de eisen die het vervolgonderwijs stelt op het gebied van de gewenste vaardigheden.

Het rapport wordt besproken bij de ouderrapportage en daarna meegegeven aan de ouders.

De scorelijst vaardigheden wordt in ieder geval besproken tijdens de leerlingenbespreking van rapport 2 en tijdens de ouderrapportage 2.

3. Toetsen (inhoud, niveaubepaling en organisatie).

Begrippen:

- Mondelinge toets:
een overhoring, luister- of spreektoets;
- Schriftelijke overhoring:
een schriftelijke overhoring gaat in principe over opgegeven huiswerk;
- Proefwerk:
Proefwerken gaan in principe over hele hoofdstukken of een afgerond onderwerp;
- Spreekbeurten/ presentaties:
een voordracht over een gekozen onderwerp, soms met meer leerlingen;
- Praktisch werk/ schriftelijke opdracht:
door school bewaakt en beoordeeld werk, zoals tekeningen, werkstukken, practicumverslagen leidend tot een cijfer;
- Voortgangstoets (kennistoets/ theorietoets):
een schriftelijke toets (s.o. of proefwerk) beoordeeld met een cijfer, met als doel aan te geven op welk niveau de leerling presteert;
- Diagnostische toets:
een toets, al dan niet door de leerling zelf beoordeeld, die de leerling in staat stelt vast te stellen op welk niveau hij presteert. Deze toets telt niet mee voor het vaststellen van het cijfer;
- Drempeltoetsen:
drempeltoetsen zijn voor het bepalen van het niveau bij binnenkomst in schakel, resp. klas 1 en het niveau aan het einde van klas 2.

Op Saenstroom heeft toetsing twee doelen:

1. het beoordelen van de leerling en inzicht geven in de vooruitgang;
2. het determineren van het juiste niveau van de leerling.

N.B. 0 pedagogisch cijferen is alleen wenselijk tot de herfstvakantie.

Bij het beoordelen van de leerlingen kijken wij naar cijfers en vaardigheden.

Voor de beoordeling van proefwerken, s.o.'s, praktische verslagen, werkstukken en boekverslagen worden (vak-)groep(s)afspraken gemaakt.

Voor leerlingen die een laptop gebruiken zijn er werkafspraken te maken (zie bijlage 1).

N.B. 1 niet gemaakt werk wordt beoordeeld met het cijfer 1.1 tot het moment dat het werk gemaakt is. De docent stimuleert de leerling; de leerling is

ook zelf verantwoordelijk voor in te halen werk. Indien het werk niet wordt ingehaald, wordt het cijfer 1.1 omgezet in het cijfer 1.0

N.B.2 Alle proefwerken staan in het lettertype Arial of Verdana 12 pt., mede in verband met de leesbaarheid voor dyslectische leerlingen.

3.1 Aantal proefwerken/ so's per periode:

In principe geven de vakken een aantal proefwerken per periode dat overeenkomt met het aantal lessen per week:

Afspraak 1: er is minimaal één proefwerk per periode.

Rapportcijfers worden bepaald op grond van minimaal twee cijfers (proefwerken en/of so's).

Bij de praktijkvakken kunnen de proefwerken vervangen worden door (tussentijdse) praktijkresultaten.

Afspraak 2: er is maximaal één proefwerk per dag, of twee indien er één is zonder voorbereiding

3.2 Voorbereiding op de proefwerken:

Bij de meeste vakken worden diagnostische toetsen gebruikt.

Bij veel methodes is sprake van oefenopgaven of een proeftoets die de leerlingen kunnen maken als voorbereiding op de proefwerken met cijfer. Het is belangrijk dat de leerlingen zich goed kunnen voorbereiden op het type vragen dat wordt gesteld door totale stofbehandeling en oefening.

Afspraak 3: Alle vakken zorgen voor de voorbereiding van een proefwerk door alle stof te behandelen via oefenvragen of proeftoets.

3.3 Onderscheid basisberoepsgericht en kader/ theoretisch:

Bij de meeste vakken is er binnen elk proefwerk een onderscheid te maken tussen basisvragen en kader/ theoretische vragen. Met name in leerjaar 1 is dat van belang voor de overstap van klas 1 naar 2.

Afspraak 4: in leerjaar 1 brengt elke vakgroep een duidelijk zichtbaar verschil aan tussen basis- en kader/ theoretische vragen binnen het proefwerk, of in aparte proefwerkversies . In leerjaar 2 zitten de leerlingen op niveau en wordt gewerkt aan het gewenste kennis- en vaardigheidsniveau.

3.4 Schriftelijke toetsen en huiswerk in magister:

Alle schriftelijke toetsen (proefwerken en/ of s.o.'s) worden gepland via de digitale agenda van Magister. Ook het huiswerk wordt (beknopt) in deze digitale agenda geplaatst.

Afspraak 5: alle docenten plaatsen hun toetsen en huiswerk tijdig in de digitale agenda van magister. Opgave in de klas gebeurt op het bord.

Een leerling heeft er recht op om tijdig te weten wanneer er een proefwerk is. De stofbehandeling kan doorlopen tot de datum van afname, rekening houdend met ruimte voor de D-toets en het evt. vragenuurtje.

Afspraak 6: alle proefwerken worden minimaal één week van te voren opgegeven en komen in de digitale agenda.

3.5 Deadline bij praktische opdrachten en werkstukken:

Het is niet pedagogisch om een leerling een onvoldoende te geven, alleen omdat hij het werk te laat inlevert.

Afspraak 7: Als een leerling het werk één week na de afgesproken inleverdatum inlevert, wordt dit gehonoreerd met het cijfer 4.

Bij twee weken wordt dit het cijfer 2.

Het (later) ingeleverde werk wordt wel gewoon beoordeeld.

Het ene cijfer is dan een beoordeling van tijd; het tweede cijfer beoordeelt de inhoud. De beide cijfers worden gemiddeld.

4. Overgangsrichtlijnen.

Voor het bevorderen van een leerling naar een volgend jaar zijn afspraken gemaakt over de eisen waaraan een leerling moet voldoen op het gebied van kennis en vaardigheden om succesvol te kunnen zijn.

In de voorbereiding op een eerste vmbo-jaar (vanuit de schakelklassen) of derde leerjaar van het vmbo (vanuit klas 2) is het goed aan te sluiten bij de richtlijnen van de ons omringende vmbo scholen.

Bij het bepalen van het advies leggen wij, naast de cijferresultaten ook nadruk op de vaardigheden en gedrag die nodig zijn om in de vervolgjaren succesvol te zijn. Dit heeft geleid tot overgangsrichtlijnen: zie bijlagen 2, 3 en 4.

Uitgangspunt hierbij is dat alle leerlingen doorstromen naar volgende leerjaren. Doubleren is in principe niet aan de orde.

Door het hanteren van de afspraken in dit beleidsstuk verschaffen wij duidelijkheid aan leerlingen, ouders en docenten.

De schoolleiding

SAENSTROOM opdc   Overgangsrichtlijnen S → 1

(te gebruiken bij m.n. rapport R2 en R3 (gem. cijfer over drie periodes))

Leerjaar S → 1

Het primaire doel is om alle leerlingen na afloop van het schakeljaar door te verwijzen naar 1 vmbo BB of KT. Gedurende het schakeljaar wordt gekeken voor welk vervolgonderwijs moet worden gekozen: leerjaar 1vmbo (regulier of opdc), PRO of VSO.

In september, januari en mei wordt er met behulp van genormeerde toetsen onderzocht hoe de vorderingen zijn binnen de verschillende leerstofgebieden. Deze gegevens, aangevuld met observaties (zie scorelijst) vormen het uitgangspunt voor de advisering.

Een advies voor een vervolg binnen het opdc betekent dat het advies ter beoordeling wordt voorgelegd aan de Commissie van Toelating en Advies (CTA). PRO en VSO hanteren eigen criteria.

Bij de overstap van schakelklas naar vervolgonderwijs kijken we naar:

- a. de DLE's (einde schakel in vergelijking met de DLE basisonderwijs);

DLE-scores:	Basisonderwijs:	VO
Technisch lezen:		➤ 40
Begrijpend lezen:		➤ 40
Spelling:		➤ 40
Inzichtelijk rekenen:		➤ 40

- b. In de keuze voor regulier of OPDC, BB of KT kijken wij naar én cijfers én vaardigheden (zie scorelijst). De mentor vult voor alle mentorleerlingen de scorelijst in. Op verzoek kan een vakcollega gevraagd worden om deze lijst voor een of meer leerlingen in te vullen.

Scorelijst schakelklas vaardigheden en gedrag:

Scorelijst Saenstroom opdc Schakelklas:				
Jaar:				periode:
Vaardigheden:	1	2	3	Opmerkingen:
Kan vlot schrijven.	0	0	0	
Kan leesbaar schrijven.	0	0	0	
Kan met materiaal en gereedschap omgaan.	0	0	0	
Kan samenwerken.	0	0	0	
Kan omgaan met een agenda.	0	0	0	
Kan een planning maken.	0	0	0	
Doet het opgegeven huiswerk.	0	0	0	
Kijkt kritisch naar eigen werk.	0	0	0	
Houdt zich aan afspraken.	0	0	0	
Is sociaal weerbaar.	0	0	0	
Vertoont passend leeftijdsgedrag.	0	0	0	
Heeft een realistisch zelfbeeld.	0	0	0	
Heeft inlevingsvermogen.	0	0	0	
Kan zich concentreren, ook bij langer durende opdrachten.	0	0	0	
Kan contact maken en onderhouden.	0	0	0	
Luistert naar anderen.	0	0	0	
Kan conflicten oplossen.	0	0	0	
Kan complimenten geven	0	0	0	
Is behulpzaam.	0	0	0	
Durft vragen te stellen.	0	0	0	
Kan omgaan met de vrije situaties.	0	0	0	
Is aanwezig/ komt op tijd.	0	0	0	
Kan zonder toezicht van volwassenen aan het werk.	0	0	0	

1: matig; 2: voldoende; 3: goed

SAENSTROOM opdc   **Overgangsrichtlijnen leerjaar 2 → 3**

(te gebruiken bij m.n. rapport R2 en R3 (gem. cijfer over drie periodes))

Basisberoepsgerichte leerweg.

De leerlingen in de basisberoepsgerichte leerweg van leerjaar 2 BB worden bij een positief advies van de docentenvergadering allen geplaatst in leerjaar 3 BB.

Kaderberoepsgerichte/ theoretische leerweg:

Beide leerwegen zijn qua zwaarte in principe gelijk aan elkaar, zeker voor de theorievakken. Beide leiden op voor niveau 3 of 4 van het MBO. Toch zal de ene leerweg beter bij een leerling passen dan de andere.

Bij de bevordering van klas 2 naar 3 zijn daarom naast cijfers ook de vaardigheden en het gedrag van belang voor het kiezen van de juiste leerweg.

De overgangsregeling leerjaar 2

De overgangsregeling bestaat uit twee delen:

I   de cijferlijst (de behaalde resultaten)

II   de scorelijst (cognitie, vaardigheden en gedrag).

I   De cijfers.

In leerjaar 2 wordt voor cijfers gekeken naar de 8 onderstaande vakken:

o Nederlands	o Engels
o Duits (KT)	o wiskunde
o economie	o natuur-/scheikunde
o mens & maatschappij	o biologie/ verzorging

Voor de andere vakken geldt: $\geq$ twee tekortpunten (t) → bespreking.

Bij de rapportbesprekingen gelden de volgende schema's

(t= aantal tekortpunten):

BB:

	In principe <u>alle</u> leerlingen	bevorderen naar 3 BB. Anders bespreken welk vervolg
--	------------------------------------	--

Klas 2 BB (7 vakken) → klas 3 KB of 3 TL:

t $\leq$ 1	puntentotaal $\geq$ 56 (gem. 8.0)	bevorderen naar 3KB of 3TL
------------	-----------------------------------	----------------------------

KT: a.   Klas 2 KT (8 vakken) → klas 3 K (of T)

t $\geq$ 1	in de groep vakken: Ne, En, wi	overleg: 3 BB, 3KB of 3TL
t $\leq$ 2	puntentotaal $\geq$ 52 (of 56)	bevorderen naar 3KB (of 3TL)
t > 2	puntentotaal 50 of 51	overleg: 3 BB of 3KB
t $\geq$ 3	puntentotaal $\leq$ 49	bevorderen naar 3 BB

II   de scorelijst (cognitie, vaardigheden en gedrag).

Deze criteria kunnen onderbouwd door de scorelijst. Deze lijst wordt gehanteerd door de mentor en (op verzoek) ingevuld door een vakcollega voor een of meer leerlingen. In gevallen van twijfel wordt er altijd gekeken naar NIO's, DLE's en de CITO-toetsen.

Alle leerlingen kunnen in aanmerking komen voor bespreking.

Scorelijst vaardigheden vmbo 1 en 2**2015-2017**

(mentor vult per mentor leerling de lijst in, voorafgaande aan de rapportvergadering R2)

Naam leerling:	Klas:				
Ingevuld door:					
Score: 1: matig 2: bijna vold. 3: vold. 4: goed 5: prima	1	2	3	4	5
<i>Kennis/ toepassing/ inzicht:</i>					
- Kan onderscheid maken tussen hoofd- en bijzaken.	0	0	0	0	0
- Vertoont inzicht.	0	0	0	0	0
VAARDIGHEDEN:					
<i>Werkhouding/ planning:</i>					
- Kan zelfstandig plannen.	0	0	0	0	0
- Heeft huiswerk op orde.	0	0	0	0	0
<i>Zelfstandigheid:</i>					
- Kan zonder begeleiding/ sturing aan het werk blijven.	0	0	0	0	0
<i>Zelfbeeld/ -reflectie:</i>					
- Kan aangeven waar problemen zitten.	0	0	0	0	0
- Leert van gemaakte fouten.	0	0	0	0	0
-					
<i>Samenwerking/ sociale vaardigheid:</i>					
- Kan samenwerken bij praktische opdrachten.	0	0	0	0	0
- Is sociaal vaardig	0	0	0	0	0
GEDRAG:					
<i>Motivatie/ inzet:</i>					
- Wil zich inzetten voor zijn/ haar schooltaken.	0	0	0	0	0
<i>Concentratie:</i>					
- Kan zich concentreren, ook bij langer durende opdrachten.	0	0	0	0	0
<i>Inzet:</i>					
- Kan zelf achterstanden wegwerken en daardoor aan verbetering van resultaten werken.	0	0	0	0	0

De schoolleiding

Bijlage 1:

Checklist overstap van Basis naar KGT niveau

Naam leerling: Klas: Beoordeeld door:	 (op niveau)
NIO-scores (of andere IQ test) zijn 92 of hoger (zowel verbaal als symbolisch)	
Alle cijfers theorievakken zijn gemiddeld boven de 8.0	
Citoscores zijn in het gebied kader/theoretisch	
Hij/zij kan bij Ned. Eng. en wis. verworven kennis in een andere context toepassen	
Huiswerk wordt op tijd uitgevoerd	
Hij/zij is geïnteresseerd in theorievakken	
De leerling kan op tempo werken	
De leerling kan minstens 15 minuten zelfstandig werken	
Hij/zij vraagt hulp als iets niet lukt	
Hij/zij is leerbaar (maakt gebruik van aanwijzingen en correcties)	